

Το πρώτο κέρμα της μίας δραχμής

Κόπηκε στο Μόναχο το 1833, αν και αναγράφεται ως έτος το 1832. Ήταν αργυρή και έφερε στη μία όψη τη μορφή του Όθωνα και από την άλλη τον Βασιλικό θυρεό. Υποδιαίρεσεις της ήταν τα χάλκινα κέρματα των **1, 2, 5 και 10 λεπτών** και πολλαπλάσιά της το αργυρό κέρμα των **5 δραχμών** και τα χρυσά των **20 και 40 δραχμών**. Όλες οι εκδόσεις της πρώτης δραχμής θεωρούνται σπάνιες και η σημερινή τους αξία υπερβαίνει τις 3.000 ευρώ.

Τα πρώτα χαρτονομίσματα

Κόπηκαν το 1841 από τη νεοσύστατη Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και ήταν αξίας **25, 50, 100 και 500 δραχμών**. Είναι χαρακτηριστικό ότι ανέγραφαν στη μία όψη τους ότι "Η παραποίησης τιμωρείται με δεσμά δια βίου". Το πεντακοσάριο που τότε διέθετε τεράστια αγοραστική δύναμη εκτυπώθηκε στο Παρίσι σε μόλις **600 τεμάχια** κι από αυτά τέθηκαν σε κυκλοφορία μόλις τα **276**. Η σημερινή συλλεκτική του αξία θεωρείται ανυπολόγιστη.

Το πιο περιπετειώδες χαρτονόμισμα

Το πιο περιπετειώδες χαρτονόμισμα της ελληνικής νομισματικής ιστορίας τυπώθηκε το 1939 στην Αγγλία ως κατοστάρικο, όμως τέθηκε στην κυκλοφορία το 1941 ως χιλιάρικο. Τα σημεία όπου αναφερόταν η αξία του αριθμητικώς και ολογράφως, επισημάνθηκαν με σκούρο σχέδιο ώστε να μη διακρίνονται εμφανώς, ενώ παράλληλα τυπώθηκε το «Δραχμαί 1000» πάνω στο υδατογράφημα. Οι περιπέτειες του όμως δεν σταματούν εδώ. Μετά την κατάρρευση του μετώπου το 1941, το πλοίο που μετέφερε τα αποθέματα της Τράπεζας της Ελλάδος στην Κρήτη, βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς στη Μονεμβασία και πολλά σακιά με κατοστάρικα χωρίς επισημάνση βρέθηκαν στη θάλασσα. Οι χωρικοί τα μάζεψαν και τα περισσότερα απ' αυτά επισημάνθηκαν από παραχαράκτες και κυκλοφόρησαν παράνομα στην αγορά μαζί με τα άλλα χιλιάρικα. Τα πλαστά ήταν τόσα πολλά, που ακόμα και σήμερα τα βρίσκει κανείς εύκολα στα παλαιοπωλεία.

Η πρώτη 1 δραχμή σε χαρτονόμισμα

Για πρώτη φορά το 1885 κυκλοφόρησαν χαρτονομίσματα (για την ακρίβεια κερματικά γραμμάτια) αξίας **1 και 2 δραχμών** αντικαθιστώντας τα αργυρά κέρματα. Άρχισαν να αποσύρονται σταδιακά το 1910, εξέλειπαν πλήρως το 1914 και επανήλθαν σε νέες κόπιες το 1941 για ένα μικρό διάστημα κατά το ξεκίνημα της κατοχής και το 1944 με την απελευθέρωση.

Τα κομμένα στα δύο χαρτονομίσματα

Επρόκειτο μεν για κομμένα στα δύο, αλλά παράλληλα για πλήρη χαρτονομίσματα. Η ιστορία τους ανάγεται στο 1921, όταν διαφαινόταν η ήττα στο Μικρασιατικό πόλεμο και η οικονομία της Ελλάδας χώλαινε επικίνδυνα. Μπροστά στην απειλή της οικονομικής κατάρρευσης, ο τότε υπουργός Οικονομικών Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης κατέφυγε σε αναγκαστικό εσωτερικό δανεισμό. Έκοψε όλα τα χαρτονομίσματα στη μέση και έθεσε το δεξιό τους τμήμα στην κυκλοφορία στη μισή αξία από την αναγραφόμενη (π.χ. το χαρτονόμισμα των **25 δραχμών** είχε ανταλλακτική αξία **12,5 δραχμών**), ενώ το αριστερό τους τμήμα ανταλλάχθηκε με ομολογίες του δημοσίου. Έτσι όλοι οι Έλληνες δανειοδότησαν υποχρεωτικά το κράτος με τα μισά τους χρήματα. Η λύση εκείνη αποδείχθηκε σωτήρια, ωστόσο ο εμπνευστής της υπουργός δεν γλύτωσε την εκτέλεση στη δίκη των έξι που ακολούθησε της Μικρασιατικής καταστροφής.

Το μεγαλύτερο σε ονομαστική αξία χαρτονόμισμα

Το μεγαλύτερο σε ονομαστική αξία χαρτονόμισμα ήταν αξίας **100 δισεκατομμυρίων δραχμών**. Κόπηκε στις 3 Νοεμβρίου 1944 φέροντας την υπογραφή του νέου διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Ξενοφώντα Ζολώτα. Ήταν παντελώς ανυπόληπτο και η ουσιαστική του αξία σχεδόν μηδαμινή. Ακολούθησε τις εκδόσεις

(100.000.000.000 δρχ.)

των **5, 25 και 200 εκατομμυρίων και 2 δισεκατομμυρίων** και αποσύρθηκε λίγες μέρες μετά την κυκλοφορία του. Επρόκειτο για την τελική φάση της κατοχικής οικονομικής κατάρρευσης. Με βάση τη χρυσή λίρα Αγγλίας, είναι χαρακτηριστική η κατράκυλα της δραχμής. Η ισοτιμία:

Ιανουάριος 1944: 1 λίρα = 2,1 εκατομμύρια δραχμές

Μάρτιος 1944: 1 λίρα = 15 εκατομμύρια δραχμές

Αύγουστος 1944: 1 λίρα = 2,5 δισεκατομμύρια δραχμές

Σεπτέμβριος 1944: 1 λίρα = 18 δισεκατομμύρια δραχμές

Νοέμβριος 1944: 1 λίρα = 71 τρισεκατομμύρια δραχμές

Η ιταλική κατοχική δραχμή

Μία "αμαρτωλή" περίπτωση κατοχικής δραχμής ήταν αυτή που εξέδωσαν μεταξύ 1941 και 1944 οι Ιταλοί φασίστες που τη χρησιμοποίησαν για να δώσουν "νομιμότητα" στο πλιάτσικο της Ελλάδας. Η σειρά περιελάμβανε 9 αξίες, από **5 έως 20.000 δραχμές** και κυκλοφόρησε παράλληλα με την αναξιόπιστη πληθωριστική ελληνική δραχμή. Οι συναλλασσόμενοι έκαναν ότι μπορούσαν για να αποφύγουν αυτά τα χαρτονομίσματα, που έφεραν και τον Δαβίδ του Μιχαήλ Άγγελου, ενώ εκδότης φερόταν η *Cassa Mediterranea di credito per la Grecia (Μεσογειακό ταμείο πίστωσης για την Ελλάδα)*.

Τα αντάρτικα
χαρτονομίσματα του
σιταριού

Ένα παράξενο αντάρτικο χαρτονόμισμα κυκλοφόρησε το 1944 από την ΠΕΕΑ ("Κυβέρνηση του Βουνού") και δεν είχε βάση την παντελώς αναξιόπιστη τότε δραχμή, αλλά την οκά σιταριού. Το ΕΑΜ - ΕΛΑΣ χρησιμοποιούσε αυτό το χαρτονόμισμα που στην ουσία επρόκειτο για ομολογία, και μάλιστα άτοκη, για να προμηθευτεί τα αναγκαία για το αντάρτικο από τους χωρικούς, υποσχόμενο την εξόφληση του χρέους μετά την απελευθέρωση. Το ΕΑΜ όμως ηττήθηκε κι έτσι έμειναν για πάντα ανεξόφλητα. Λέγεται ότι κάποιοι αφελείς χωρικοί ελπίζοντας να βρουν το δίκιο τους προσκόμισαν αυτά τα χαρτονομίσματα στις τράπεζες απαιτώντας μάλιστα την εξόφλησή τους, αλλά αντί χρημάτων εισέπραξαν κατηγορίες ως συνεργάτες των ανταρτών.

Οι τελευταίες δραχμές

Κυκλοφόρησαν το 2000 και ήταν μία σειρά νικελίνων κερμάτων αξίας **500 δραχμών** σε 6 διαφορετικούς τύπους με αντίστοιχες Ολυμπιακές παραστάσεις. Επρόκειτο για αναμνηστικά κέρματα με αφορμή τους επερχόμενους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, αλλά ήταν και κανονικής κυκλοφορίας. Τα περισσότερα από αυτά έχουν συγκεντρωθεί σε μεγάλο βαθμό από έμπορους και συλλέκτες σε Ελλάδα και εξωτερικό, καθώς στο μέλλον αναμένεται ραγδαία αύξηση της αξίας τους. Τα αποθέματα της Τράπεζας της Ελλάδος ήταν ήδη εξαντλημένα από τα μέσα του 2001.